

Дурицька Т.О.
студентка
Науковий керівник – Александрова М.М.
к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту
Житомирський державний технологічний університет

ІНДУСТРІАЛЬНА ЕКОНОМІКА ЧИ ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ?

Економічна наука не стоїть на місці, а постійно розвивається. І на сьогоднішній день гостро стоїть питання переходу від індустріальної економіки до економіки знань.

Індустріальна економіка зосереджена на потужних технологіях, які вже досягли великого розвитку і здатні контролювати не лише навколишнє середовище, а й, в окремих випадках, починають загрожувати існуванню навколишнього середовища, так і суспільства в цілому. Виробництво продукції набуває масового і стандартизованого характеру. В індустріальній економіці основним видом капіталу стає грошовий капітал, який потрібен для закупівлі знарядь праці і нові способи його акумуляції. Знаряддя праці кожного разу стають ще складнішими, а праця стає ще більш спеціалізованою і вимагає ще вищого рівня підготовки. Поряд з ринком сировини і готової продукції з'являється ринок праці. Кваліфікований ремісник, що є виступає характерною рисою індустріальної економіки, витісняється спеціалізованим робітником, який виконує за допомогою машин стандартних операцій. Організація і управління економікою відбувається за допомогою складних інститутів: держави, права ринку, фабрик, корпорацій, тощо.

Даний вид економіки, як правило, розвивається помірними темпами – в силу відносно високої стабільності технологічних стандартів і способів виробництва. Окупність бізнесів не дуже оперативна, обсяг ВВП – достатній, але не характеризується видатними показниками, стійкість господарства може бути різною – залежно від особливостей організації виробництва в конкретній державі. В даному типі економіки зростає роль держави, яка мусить узяти на себе частину витрат для забезпечення технічного процесу і зменшення ризику підприємств від його запровадження. Тобто саме техніка визначає всю економічну структуру суспільства.

Із розвитком технології знання перетворюються у безпосередню виробничу силу суспільства. Економіка перестає бути індустріальною, тобто пов'язаною із видобуванням і переробкою сировини – все більша частина переходить у сферу обслуговування. Розвиваються як виробничі (фінансові, банківські, страхові і т. д.), так і невиробничі послуги (наука, освіта, охорона здоров'я, культура, трізм).

Нові інформаційні технології створили нові умови для зародження нового суспільства, визначальним фактором якого є знання. Економіка, заснована на знаннях забезпечує визначення, виробництво, передачу, трансформування, розповсюдження та використання інформації задля розвитку особистості.

Суспільство знань відрізняється від свого попередника створенням можливостей для людського розвитку. Як було зазначено на «Світовому саміті з приводу розвитку інформаційного суспільства»: «... концепція економіки, оснований на знаннях є більш принагідна та потрібна навіть чим ідея технологізації, яка завжди домінує на економічних дебатах. Ідея технологізації та комп'ютеризації наголошує на глобальному пануванні цифрових технологій на планеті, що є без всякого сумніву надзвичайно важливим, але не є останньою інстанцією...» [4]. Із даного вислову можна зробити висновок, що глобальне інформаційне суспільство є основою для розвитку суспільства, оснований на знаннях яке і є основною заміною індустріального суспільства.

Рис. 1. Специфіка структури економіки знань

За визначенням економіка, основана на знаннях не може бути лише інформаційною економікою. Основним стрижнем нової економічної формації є ідея навчання на протязі всього життя, яке оберне критичне сприйняття дійсності і дозволить суспільству поглинути той масив інформації, який постійно створюється. Ідея навчання повинна проникнути на всі стадії суспільної свідомості і створити нову модель організації як робочого так і вільного часу.

Процес побудови економіки знань тісно пов'язаний із глобалізацією світової економіки. Знання є найбільш автономним, портативним та швидко доступним фактором виробництва, що передбачає їх глобальний аспект. Вони не можуть бути прив'язаними до одного місця, а з розвитком різних комунікацій легко передаються та споживаються в будь-яком куточку землі.

Вивчення цих двох типів економічної науки, можна зробити висновок – головна відмінність індустріальної економіки від економіки знань полягає в тому, що за індустріальної економіки суб'єкти господарювання спрямовані на стабільне виробництво товарів та забезпечення попиту на них; за економіки знань система господарювання характеризується пріоритетом інновацій та за рахунок цього забезпечується зростання добробуту населення.

Список використаних джерел:

1. Іванова В.В. «Інформація та розвиток економіки знань» – Режим доступу: сайт (дата звернення: 02.11.2018).

2. Комендант О.В. «Індустріальна економіка та економіка, основана на знаннях: основні відмінності» – Режим доступу: сайт (дата звернення: 03.11.2018).

3. Крапивний І.В. «Теорії індустріального економічного розвитку» – Режим доступу: сайт (дата звернення: 03.11.2018).

4. African Information Society Initiative. 2003. Towards an Information Society in Africa. The Case for National Policies. AISI. (<http://www.uneca.org/aisi/>).